

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Rationale Vtrivsq[ue] Potestatis Ecclesiasticæ

Talamellus, Thomas

Ticini Regii, 1618

Capvt Quartvm. In quo Auctor sequitur agere de eadem materia
censurarum alias adducens rationes & c.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61615](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61615)

de Hæresi conuincuntur, possunt non solum excom-
municari, sed etiam iustè occidi, ex parte autem Ec-
clesiæ est misericordia ad errantium conuersionem:
& ideo non statim condemnat, sed post primam, &
secundam correptionem, vt Apostolus docet. Hære-
ticum hominem post primam, & secundam corre-
ptionem deuita: postmodum verò si adhuc pertinax
inueniatur, Ecclesia de eius cõuersione non speras,
aliorum saluti prouidet, eum ab Ecclesia separando
per excomunicationis sententiã, & vltèrius relinquit
eum iudicio seculari à mundo exterminandum
per mortem; dicit enim D. Hieronymus, Re-
secandæ sunt putridæ carnes, & scabiosa ouis a cau-
la repellenda, ne tota domus, massa, corpus, & pecco-
ra ardeat, corrumpatur, putrescat, & intereat. Arius
in Alexandria scintilla fuit, sed quia non statim op-
pressus fuit, totum orbem eius flamma populata
est &c. Sed si hæc omnia de vno priuato heretico di-
cuntur, quid dicetur de vno populo, vel Re-
publica, vel Regno? certè multo magis puniendi e-
runt pertinaces, & Hæretici, ne maius malum agant
plures, quam vnus solus, vt egregiè docet D. Thom
vbi supra &c.

D. Apost
ad tit. c. 3.

D. Hier. c.
24.

CAPVT QVARTVM

*In quo Auctor sequitur agere de eadem materia
censurarum alias adducens rationes &c.*

Petrus Aquilanus, alias Scorellus Franciscanus
fundamentaliter dicit, Sicut in corpore natura-
li, sic suo modo in corpore mystico Ecclesia se
habet,

D. Apost.
ad Rom. c.

12.

Pulchrū
figūle.

duplex ex
com. alia a
iure, et al-
ia a iudic-
ce.

petr. Ara-
g. lib. de iu-
ri. & iur.

q. 7. art. 1.

& 2.

multiplex
genus con-
tumacia.

q. 24. q. 3.

pe illicita.

su q. 11. q.
3. certum
est & c.

hēt, s̄m D. Apostolū dicentē, Sicut in corpore multa
mēbra habemus &c. sed in corpore naturali mēbrū
putridū secatur, ne totū putrescat corpus; sic et fieri
debet in corpore Ecclesię mistico, mēbra putrida, se-
cāda s̄nt per excōmunicatiōis sententiā: at cū rebel-
les, & contumaces sint veluti huiusmodi mēbra pu-
trida, alias Ecclesię partes, & mēbra putrescētia, er-
go secādi sunt modo prædicto &c. 2. idē Doctor Pe-
trus Aquilanus ibidē declarat, quomodo hæc pote-
stas secādi, & ressecandi collata sit Petro, & successo-
ribus suis à Christo Dño &c. 3. loco docet, quomo-
do quis excōmunicari debeat, distinguēs primo de
duplici excōmunicatiōe, alia à iure, & alia à iudic-
ce, prima est præseruatua, secunda curatiua, prima
ad euitādā culpā, ad præseruandāque libertatē Eccle-
siasticā, secūda verò fertur propter cōtumaciā; ideo
admonitio sēper præmitti debet, vt sic de contuma-
cia excōmunicetur, & nullū debet iudex excōmuni-
care, nisi pro mortali peccato, præcipuē pro cōtuma-
cię peccato, vel cui annexa est cōtumacia: sic et do-
cet Petrus noster de Aragona, excōmunicatiō poni
pōt de peccato præterito, &c. ergo cum contumacię
peccatū præcesserit, contumaces iuste excōmuni-
cari poterūt &c. notat tandē ibidē idē Petrus Aquila-
nus vbi supra, multiplex esse cōtumacię genus; pri-
mū quando quis sufficiēter vocatus ad iudiciū non
venit, nec vllam remanendī habet causā, s̄m quando
venit, & respondere contemnit; tertiu, quando ve-
nit, & antequā debeat, discedit, vt patet in præallega-
tis,

tis, quartū, quando sententiæ vel non obedit, &c. & hæc vltima conditio præcipuè facit ad rem nostrā contra contumaces S. M. E. C. R. nolentes, & sæpè negligentes, immò valde contemnentes eidē S. M. E. obedire, atque sententias eiuldem nihil facientes: id circo iustis de causis ab eadē S. M. E. prædicti possunt excōmunicari, & de facto excommunicātur, & pro talibus habendi sunt apud oēs Catholicos, & de fide bene sentientes &c. Hinc Alphonsus noster de vera Cruce dicit ad rem nostrā, Iudici Ecclesiastico licet vti sntia excōmunicationis, p̄ op̄ fuerit etc

Præterea D. Bonau accipiēs illud Saluatoris verb. Quod si ecclesiā nō audierit &c exemplo D Apost. manifestū fornicatorē tradidit Sathane, Si quis nō amat Dm Iesū Christū, Anathema sit: si ergo D. Apo. administratores Ecclesię subiectos excōmunicavit, ergo pari rōe, & multo magis poterit et tota Ecclesia, vna cum capite suo summo Pontifice, &c. & accipiens ex moralibus dicit Si quis Paterfamilias s̄m rectū rectitudinis ordinem filium inobedientem haberet, extra domum ad tempus ei jceret vt saltem sic corrigeretur: ergo à pari ille, qui præest in Domo Dei (vt Papa) potest, & debet consimiles, idest inobedientes ei jcere extra Domum Dei, idest extra communicationem per excommunicationis sententiam, &c. sic etiam ipse affert illud exemplum de membro putrido ressecando (vt dictum est parum supra) & in corpore Articuli affert intencionem suam per exemplum in medicina-
Cc libus.

Alphonsus de vera Cruce 3 p speculi coniugiorum art 5. concl 4. D. Bonau. 4 sent: dist 18 art. 1. mat. c. 18 D. Apost. 1. Cor. c 5 & Cor. 6. vlt. pulchrum exemplū

Duo pul-
chra exem-
pla.

art. 2.

libus . Sicut . n . in medicinalibus duplex est curandi
modus , per medicamenta lenientia , & aspera : cura-
tur aliquis per appositionē emplaſtri , & aliquis cu-
ratur per ſecationē mēbri putridi &c . ſic ē in mora-
libus duplex eſt modus corrigēdi , per dulces admo-
nitiones , & per aſperas increpationes , ſm̄ qđ duo
ſunt hominū genera , quidā . n . faciles , & placabi-
les , & quidā duri , & rebelles &c . ſic ē in diſciplinis
acquirendis , nolentibus accepta re rōnem oſtēſiſſi-
ſit argumētatio ducēs ad impoſſibile &c . ſic ē D.
Inſtitutor , & fundator Eccleſiæ eidē non tm̄ dedit
medicamēta Sacramētorū ad curandū &c . ſed gla-
diū ſpiritus &c . quod eſt verbū Dei , & poteſtatē am-
putandi , & reſecandi contemptores , & rebelles , &c .
& idē D. Bonau eadē diſt . fundamentaliter probat ,
quod quis excōmunicari pōt , præcipuē pro contu-
macia , pro dāno , & iniuria illata Eccleſiæ ; gladius . n .
datur ad deſenſionē : ſed poteſtas excōmunicandi
eſt gladius ſpiritus , ergo iuſtū eſt vnū quemque
puniri in eo , in quo peccat ; ſi ergo quis priuatus ,
vel populus , vel Reſpublica , vel quilibet Princeps
cuiuſcunq; gradus , & dignitatis exiſtat , peccat
in S . M . E . C . contumaciter reſiſtendo , damnū , vel in-
iuriā inferendo , nō debet carere iuſto ſupplicio , ſeu
pœna &c . ſed uſurpatores bonorū Eccleſiæ , vel iuriſ-
dictionis ſuper perſonas Eccleſiaſticas damnū in-
ferunt , auferendo , vel impediēdo , iniuriā faciūt &c .
ergo cautū eſt , vt puniantur ſaltē per excōmunica-
tionis ſententiā : & quia multi ſepē ſe ipſos excuſāt

ſub

sub prætextu, & colore iniuste sententiæ excōmunicacionis: idcirco Pelbartus optimè dicit, Sententiæ Pastoris, siue iusta, siue iniusta fuerit, timēda est, ut dicitur in Canone, Iniuste sententię debet homo parere, ne ex superbia ligetur, qui prius ex puritate conscientię absolutus habebatur. Ita et docet B. Aug. noster Anconitanus lib. de potest. Ecclesiast. de mente D. Gregorij Papę, Siue iusta, siue iniusta timēda est &c. Vnde per optimè docet idē B. Aug. eadem quęstione, eodēque articulo in corpore septem esse casus, in quibus sententiæ excōmunicacionis nec est timēda, nec tenēda. Primus casus est, si non feratur à suo iudice. Secundus est, si feratur à iudice excōmunicato. Tertius est, si quis excōmunicetur à delegato contra intentionē delegantis. Quartus est, si feratur sententiæ post interpositam appellationem. Quintus est, si feratur à suspensio à potestate iurisdictionis. Sextus est si feratur nulla admonitione pmissa. Septimus est si sententiæ contineat intollerabilem errorem, ut puta peccatū mortale, vel aliquid quod sit contra fidē. Planū est autē excōmunicacionē Papalē aliquando latā, vel ferendā, nullo istorū modorū esse contemnendā, sed potius sumopere timendā, quoniam nemo veraciter dicere, & asserere potest Papā non esse verū in hoc sæculo supremū iudicē, vel esse delegatū, cū sit Sūmus Pontifex, vel esse excōmunicatum, & sic de alijs casibus prædictis; cū idē Sūmus Pontifex in huiusmodi sententijs excōmunicacionis ferendis se per canonicè procedat &c. ergo quęcūq;

Cc 2 Papa.

Pelbartus
4. sēt. rer.
excomm.
§. 18.
q. 11 c. 1.
B. Aug.
Anc lib.
de potest.
eccl. q. 27.
art. 3.
D. Greg.
11. 3.
Casus in
quibus potest.
quis
non timere
sententiā
excōmunicacionis
Pulchra
doctrina.

Papalis sntia excōmunicationis lata, vel ferēda contra contumaces, & rebelles valde ab ipsis timēda est, & non solū excōmunicationis sntia: sed et suspēnsionis, & interdicti sntia sēper timēda est, cū valeat, & sūmo iure teneat, ac à sūmo iudice feratur, nec recurrere licet ad alios inferiores iudices, ex eo quia vt optimè docet Thom. n̄ Arg. sicut si quis habēs clauē materialē, habensq; manus ligatas, non posset aliquā aperire materialē Ianuā &c. quādiū manuū ligatio duraret sic ad rē nostrā, quamuis Sacerdos inferior, vel suspensus, vel excōmunicatus, vel Hæreticus, vel scismaticus, vel degradatus, verè sit sacerdos, vel fuerit habēs clauēs Ecclesiæ: quia tñ cuilibet istorū vsus clauū Ecclesiæ est interdictus, & ligatas manus habere dicit &c. Vnde quicumq; Sacerdotes non timētes quascūq; cēsuras Ecclesiasticas, vtentes eisdē Ecclesiæ clauibus, pessimè faciunt, siuè prauè agūt, grauiterq; peccāt, cū D.P. Aug. dicat, huiusmodi Sacerdotes admonēs, Qui erūt hoīes, p quos a vobis error auferat, cū vos elegerit Deus, per quos errorē auferat cōterorū? & D. Greg. eodem loco super Matthæū &c. similiter dicit, Nullū aut̄ puto fratres carissimi ab alijs manus p̄iudicium, quā à Sacerdotibus suis tollerat Deus: quoniā eos, quos ad aliorū correctionē posuit, dare de se exēpla prauitatis cernit &c. Qua de re ex dictis istorum S.S.P.P. clarè colligitur, Sacerdotibus maximè conuenire, primò à peccatis, erroribus, & scādalis cauere, secundo alios corripere, seu corrigere, & p̄cipuè vigente p̄cepto

non

Tho. Arg.
4. sen. dist.
19. q. 1. ar.
v. ad 4.

pulchram
exemplum

D. P. Aug.
in mat. c. 5

D. Greg.
in mat. c. 3

nō solū diuino, sed et pōtificio, dū p̄cipitur explicite
 ip̄s Sacerdotibus à Sūmo Pōtifice, vt se ab̄stineāt
 ab illicitis, & vsu clauū contra s̄ntiam suā latā &c.
 cū ergo sit propriū munus oīum Sacerdotū errores
 corripere, seu emēdare, multo magis erit Sūmi Sa-
 cerdotis, nēpē Pape, ad quē certē nō solū spectat pra-
 uos hoīum mores emēdare, sed et humanas leges li-
 bertati Ecclesiasticæ, necnō æquitati repugnantes
 moderare: i. circo B. Aug. n̄r Ancon fundamētali-
 ter dicit s̄m glosā super illo verbo Psalms, lex Dñi
 immaculata conuertēs aīas, Papa est executor diui-
 næ legis. Vnde sicut lex diuina hēt corrigere huma-
 nas leges, sic & Papa. Lex autē diuina hēt corrigere le-
 gē humanā quatuor modis, de mēte D. P. Aug. 1. mo-
 do p̄ oīū malorū punitionē, non .n. lex humana oīa
 mala punit: sed solū, quæ pacē publicā p̄turbare pos-
 sūt, & in graue hoīum nocumētū redū dare, lex autē
 diuina nihil impunitū relinquit 2. modo p̄ interio-
 rū animorū cohibitionē, vel sententiationē, quia le-
 ge humana nō sētētiat homo p̄ illa, quæ in aīo gerū-
 tur, sed per illa, quæ exterius manifestātur. 3. modo
 p̄ iudiciorū retificationē, cōtingit .n. humanæ legis
 iudiciū multipliciter falli, & obliquari quod nō ac-
 cidit iudicio diuinę legis, vnde D. P. Aug. super illud
 verb primæ Epist. D. Petri, si iustus vix saluabitur,
 impius, & peccator vbi apparebūt? quia tāta est Dei
 iustitia, vt quæ iusta hoībus apparēt, ad examen di-
 uinæ iustitiæ deducta iniusta appareant. 4. modo
 per finis supernaturalis cōsequutionem, quia de mē-
 te D. P. Aug. eodē libro, Lex humana literis p̄mul-

B. Aug.
 Ancon. li.
 de potest.
 Eccl. q. 44
 art. 4.
 Ps. 18.
 D. p. Aug.
 lib. 1. de li-
 bero arbit.
 Quatuor
 modis lex
 diuina cor-
 rigit hu-
 manam le-
 gem.

D. P. Aug.
 in epist. 1.
 D. Pet. 5.
 c. 4.

gata, solum hominibus s^m animalē hanc vitam vi-
uētibus opitulatur: sed lex diuina ad consequutio-
nem finis supernaturalis inducit, & iuuat. Et idem
B. Aug. n^r Ancon ad s^m argumentū eiusdē articuli
clarius loquens dicit, Sicut per Papā Imperator, &
omnis potestas instituitur, si bona est, & corrigitur
si non bona est: ita omnis lex à quocunq; feratur: p
cum, scilicet per Papā est comprobanda, si bona sit
per eundem corrigenda, si non bona sit. Cum ergo
sit præcipuū munus Papæ corrigere oīa male facta,
& praua lege male ligata, optimè, ac piè facit idem
Sūmus Pontifex ex cōmunicationis sententiam fe-
rens contra inobedientes, & rebelles nolentes sepe
corrigere, & emendare impias leges ab ipsis latis
cōtra libertatem Ecclesiasticā, atque quouis modo,
& quæsito colore contra vtilitatē eiusdē S. M. E. eo
quia sicut dicit idē B. Aug. n^r Anconitanus eodē li-
bro, eadē quæ est art. 5 fundamētaliter de mente S. P.
Aug. Lex tēporalis, quāuis iusta sit, iustè tamen per
tempora mutari pōt: vnde si iusta mutari pōt, multò
magis iniusta mutari poterit &c. & in corp. art. dicit
idem B. Aug. n^r Anconitanus, Lex est agendorū re-
gula tēporanea, quæ ponitur, & deponitur, vt huma-
na positiuā, naturalis vero lex ponitur sed nō depo-
nitur, sed mēte creatur humana. Tertia est lex diuina
quæ ab hoīe nec ponit, nec deponit. Et idē B. Aug.
eodē art. de mēte D. Greg. leges seculi nō dedignantur
sacros canones sequi, ergo &c. optimè facit Sū-
mus Pontifex, quotiescunque opus est, moderans,
& repro-

D. P. Aug.
lib. de lib.
arb.

Diffinitio
legis.
triplex
lex.
D. Greg.
29.3.

& reprobans aliorum Principum prauas leges, iustitiæ, atque æquitati repugnantes, ac contradicentes, & sic præsens caput terminatur.

CAPVT QVINTVM

In quo Auctor sequitur agere de eadem materia penarum Ecclesiasticarum.

Franciscus n̄ Recanatensis, de mente D. P. Augustini dicit, Nihil debet magis formidare Christianus, quam separari à Corpore Christi; si .n. separantur à Corpore Christi fideles, non sunt membra eius, non vegetantur à spiritu eius: sed hæc separatio à Christi Corpore mystico, præcipuè fit per excommunicationem, hinc dicitur, sit tibi sicut Ethnicus, &c. ergo maximè timenda est, ac formidanda huiusmodi separatio; et si esset (vt ita dicamus) iniusta quia D. Bonau. fundamentaliter, dicit glosando dictum Saluatoris ad Petrũ, quodcũque ligaueris &c. manente causa, manere debet effectus: sed causa propter quã infligitur excommunicationis, est rebellio, & contumacia, ergo &c. & in corp. art. (vt ad rē nostrā redeamus) idē dicit, Quamuis iniusta, iniustè lata sit sententia, quisque tamen tenetur eam sustinere, alioquin ex hoc ipso contemptu efficitur dignus excommunicari, & ligatur apud Deum: & infra, Siue sit ligatus iusta sententia, siue iniusta, & hoc maximè verum est de Domino nostro Papa ergo &c.

Frã. Rec.
fer. 3. Do.
4. quad.
verb. quæ
cunque al
ligaueris
tis &c.
D. p. Au-
gust. in 10
q. 11. c. 4
pulchrum
simile.
D. Bonau.
4. s̄t. dist.
18. art. 6.

Præterea Thaddeus noster Locatellus Ariminēsis eadem feria 3. Vbi supra eodem verbo quęcunque &c. dicit similiter de mente S. P. Aug. Omnis
Chri-

Thadd. A
rim.